

Izabela Gruszka*, Dariusz Ilnicki, Anna Krajewska-Smardz
AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO WE WROCŁAWIU

HOSTELE JAKO NOWY ELEMENT INFRASTRUKTURY NOCLEGOWEJ WROCŁAWIA

Abstract

Hostels as a new component of accommodation establishments in Wrocław

The tourism accommodation establishment is the main component and a basic measure of tourism industry. It is also an important determinant of tourism development in areas, regions, and resorts. In recent years, hostels have been intensively developing and gaining popularity as the newest type of accommodation. Hostels are commonly found in major centres of tourism in Western Europe, as well as in Australia, the United States or Canada. They are also growing in number and arousing more and more interest in Central European countries, particularly in Poland. However, there are very few scientific articles describing this type of accommodation establishment. The aim of the article is to present the role of hostels in the accommodation services market, with a particular emphasis on the city of Wrocław. The intention of the authors was to identify and describe major trends in the European hostel market and to use these data as a backdrop to discuss hostels in Poland, especially in Wrocław. The results show that hostels in Wrocław are highly diverse in terms of size, services provided, and quality. Global trends are quite visible but at this moment not all of them can be observed in the Polish market.

Key words: hostels, trends, tourism accommodation establishments, hostel industry

Słowa kluczowe: hostele, trendy, baza noclegowa, przemysł hotelarski

WPROWADZENIE

Baza noclegowa stanowi główny składnik i podstawowy miernik zagospodarowania turystycznego (Mikułowski i Wyrzykowski 1993, Kowalczyk 2004). Jest również elementem warunkującym rozwój funkcji turystycznej zarówno ośrodków, jak i obszarów oraz regionów turystycznych (Gaworecki 2007). W strukturze bazy noclegowej wielkich ośrodków miejskich dominującą rolę odgrywiają hotele. Oferują one zdecydowaną większość miejsc noclegowych¹, stanowią też znaczną liczbę obiektów noclegowych. Tym samym hotele udzielają największej liczby noclegów, w szczególności turystom zagranicznym (Turystyka... 2014). Należy jednak zauważyć, że

w ostatnich latach w wielkomięskiej bazie noclegowej obserwuje się wyraźny wzrost popularności i intensywny rozwój hosteli (Fiorentino 1995, Cho 2005). Hostele jako formę zakwaterowania można obecnie uważać za powszechną, zwłaszcza w głównych centrach turystyki europejskiej (takich jak Londyn, Barcelona, Lizbona, Berlin, Amsterdam), ale także w Australii, Stanach Zjednoczonych czy Kanadzie.

Również w Polsce „moda” na hostele jako nowe zjawisko – element bazy noclegowej – staje się coraz bardziej widoczna. Świadczyć może o tym m.in. fakt, że w 2010 r. Główny Urząd Statystyczny (GUS) wyodrębnił hostele jako osobną kategorię obiektów noclegowych z grupy obiektów pozostałych niesklasyfikowanych. Ostatnie lata to okres dynamicznego rozwoju bazy hostelowej, szczególnie w najważniejszych centrach krajoznawczych Polski. Obecnie palmę pierwszeństwa w tym względzie dźrzyży Kraków. Wrocław znajduje się na trzecim miejscu, jeśli chodzi o liczbę hosteli w Polsce – po Krakowie i Warszawie. Od początku XXI w. powstało wiele

---

* Autor korespondencyjny

¹ W 2013 r. w Warszawie hotele stanowiły 79% ogółu miejsc noclegowych, w Krakowie 67%, we Wrocławiu 75%, w Poznaniu 72% (http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=933551&p_token=0.009988392810678426).

nowych tego typu obiektów noclegowych, które znacznie różnią się od siebie wielkością, wyposażeniem oraz standardem świadczonych usług.

W ciągu ostatnich 20 lat pojawiło się wiele opracowań, w których przedmiotem badań były hotele jako wiodący element bazy noclegowej (np. Johnson i Vanetti 2005, Kundu i Contractor 1999, Shoval i wsp. 2011). Tym samym można nie tylko założyć, ale i mieć pewność, że zdecydowana większość problemów badawczych z tego zakresu została opisana i rozwiązana. Istnieje natomiast widoczna luka w wiedzy dotyczącej segmentu hosteli. W polskiej literaturze przedmiotu do chwili obecnej nie powstała żadna zwarta publikacja naukowa z dziedziny szeroko rozumianego funkcjonowania hosteli i uwarunkowań towarzyszących tego typu obiektom. Również literatura zagraniczna w tym zakresie jest bardzo nieliczna i dotyczy tylko wybranych aspektów (Cho 2005, Nash i wsp. 2006, Martinez-Garcia i Raya 2008, Lai 2013).

CEL I METODY BADAŃ

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie roli hosteli na rynku usług noclegowych, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Wrocławia. Równocześnie wskazano i omówiono główne trendy w europejskim hostellingu, które odniesiono do bazy hostelowej Polski i Wrocławia. Cel opracowania zrealizowano m.in. poprzez wskazanie potencjału wielkościowego i analizę lokalizacji obiektów hostelowych oraz charakterystykę wybranych cech gości korzystających z usług hosteli we Wrocławiu.

Materiał badawczy stanowiły informacje pochodzące z ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie prowadzonej z upoważnienia prezydenta Wrocławia przez Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji Urzędu Miejskiego we Wrocławiu, dane statystyczne Banku Danych Lokalnych (BDL) oraz informacje z najważniejszych portali internetowych pozwalających rezerwować noclegi w hostelach.

WSPÓŁCZESNE HOSTELE MIEJSKIE W ŚWIETLE LITERATURY PRZEDMIOTU

Podstawę podziału obiektów noclegowych w Polsce stanowi Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz.U. 2010 Nr 106 poz. 672). Definiuje ona 8 rodzajów obiektów hotelarskich, będących, według nomenklatury Światowej Organizacji Turystyki (UNWTO) i UE, turystycznymi obiektami zakwaterowania. Do obiektów hotelarskich zalicza się: hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe oraz pola biwakowe. Ustawa dopuszcza również świadczenie usług noclegowych przez inne obiekty, niebędące obiektami hotelarskimi, które spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia oraz określone wymagania przeciwpożarowe, sanitarne i budowlane. W świetle ustawy o usługach turystycznych hostele są obiektami świadczącymi usługi hotelarskie niebędącymi obiektami hotelarskimi. Nie ma zatem żadnych formalnych kryteriów ani wymagań kwalifikujących obiekt do tej grupy rodzajowej.

Według definicji GUS hostele to obiekty noclegowe o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łóżkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/łazienka). Charakterystyczne dla hosteli jest wynajmowanie łóżek, a nie pokoi. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe (Metodologia... 1998).

Słowo „hostel” pochodzi z języka angielskiego i oznacza schronisko lub noclegownię. Do specyficznych cech hosteli zalicza się:

- posiadanie wyznaczonej części wspólnej, w której wszyscy goście hostelu mogą spotykać się, oglądać telewizję czy korzystać z Internetu;
- posiadanie pomieszczenia do przygotowywania i spożywania posiłków;
- zapewnienie dostępu do bezprzewodowej sieci internetowej (Wi-Fi), bardzo często bezpłatnie w częściach wspólnych lub w całym obiekcie;
- przyjazną, nieformalną atmosferę (Murphy 2001, Hecht i Martin 2006, Nash i wsp. 2006, Fosztó i Kiss 2010).

Warto podkreślić, że współczesne miejskie hostele znacznie różnią się od schronisk młodzieżowych – mimo wspólnego źródła słowa. Schroniska młodzieżowe, będące obiektami skategoryzowanymi, przeznaczone są do obsługi indywidualnej lub grupowej turystyki młodzieżowej². Udostępniają one noclegi przede wszystkim członkom Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych. Pobyt w nich wiąże się z przestrzeganiem rygorystycznego regulaminu (<http://www.ptsm.org.pl/>) i ma charakter krótkoterminowy (do 3 nocy). Wyposażenie schronisk jest zazwyczaj skromne, a standard świadczonych w nich usług niski. W podziale obiektów noclegowych stosowanym przez GUS istnieje również dodatkowa kategoria: szkolne schronisko młodzieżowe, która skupia zarówno schroniska młodzieżowe, jak i inne obiekty działające na podobnych zasadach, ale niepoddane kategoryzacji, które oprócz udzielania noclegu prowadzą również działalność dydaktyczno-wychowawczą. Z wywiadu przeprowadzonego telefonicznie z kierownikiem Urzędu Statystycznego w Przemysłu, który odpowiada za prowadzenie statystyki publicznej w zakresie bazy noclegowej, wynika, że schroniska młodzieżowe i szkolne schroniska młodzieżowe to często te same obiekty lub obiekty prowadzące jednakową działalność, jednak dopisek „szkolne” pozwala na pozyskiwanie różnego typu subwencji pochodzących z Ministerstwa Edukacji Narodowej lub jednostek samorządu lokalnego. Dlatego schroniska młodzieżowe zawierają w swojej nazwie określenie „szkolne schronisko młodzieżowe”, chociaż działalność dydaktyczno-wychowawcza nie jest przez nie w rzeczywistości prowadzona.

Ogólnie hostele wynajmują pojedyncze łóżka w wieloosobowych pomieszczeniach, coraz częściej jednak oferują także tzw. prywatne pokoje (1–2-osobowe), z pełnym węzłem sanitarnym. Nowoczesne hostele łączą nieformalną, przyjacielską atmosferę hosteli z wysokim standardem usług oraz unikatowym wyposażeniem przypominającym hotele butikowe (Miller 2011, Greco 2013, Bellstrom 2015). Tego typu obiekty, które cechuje jedno-

cznie standard hoteli i atmosfera hosteli, nazywane są w literaturze angielskiej ho[s]telami (Douglass 2013, Bertschi i Douglass 2014). Bardzo często mają one w swojej ofercie także dodatkowe urządzenia rekreacyjne, takie jak siłownie, sauny, a nawet kryte i odkryte pływalnie (m.in. Freehand Hostel w Miami, PLUS Hostel w Berlinie, Wellness Hostel w Saas-Fee w Szwajcarii).

Współcześnie istotnym trendem obserwowanym w światowym hostellingu jest udostępnianie gościom, zarówno korzystającym z noclegu, jak i passantom, obiektów gastronomicznych, które dotychczas spotykane były raczej w obiektach hotelarskich. W hostelach powstają bary, puby i punkty gastronomiczne serwujące ciepłe i zimne posiłki oraz alkohol (Karmin 2015).

Nowoczesne hostele zlokalizowane są często w centrach głównych ośrodków turystycznych czy w zabytkowych budynkach, a ich wyposażenie nawiązuje do charakteru danego miasta i miejsca. Przykładem takiego obiektu może być hostel Generator Venice w Wenecji, usytuowany na niewielkiej wyspie Giudecca niedaleko placu św. Marka, w XIX-wiecznym pałacu, czy Safestay Hostel w Londynie, znajdujący się w zabytkowej byłej siedzibie Partii Pracy (Wilson 2014).

O tym, że współczesne hostele coraz bardziej przypominają hotele, świadczy również projekt Światowej Federacji Schronisk Młodzieżowych, która w swojej bazie, liczącej ponad 4500 hosteli w 90 krajach świata, stworzyła specjalną kategorię obiektów HI-Q (*high quality all over the world*). Znak jakości HI-Q otrzymują najładniejsze i najbardziej luksusowe hostele, świadczące usługi wysokiej jakości. Podobny „znak jakości” przyznaje portal internetowy theposhpacker.com poprzez promowanie i rekomendowanie najznakomitszych hosteli świata; umożliwia on równocześnie dokonywanie rezerwacji.

Należy zauważyć, że przedstawione trendy podwyższania standardu oraz zmian wyglądu hosteli wiążą się z rozwojem sieci hostelowych, które stają się dużą konkurencją dla małych prywatnych przedsiębiorstw, stanowiących znaczną część rynku hosteli (Lynch 2005). Tendencja skupiania własności i kapitału, obecna od dawna w sektorze hoteli, staje się również faktem w przypadku hosteli. Obecnie istnieje 7 dużych, ponadnarodowych

² W myśl Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych z późniejszymi zmianami (Dz.U. 2010 Nr 106, poz. 672).

Tab. 1. Główne sieci hostelowe w Europie

Operator	Liczba obiektów	Liczba miejsc	Główne rynki
A&O	25	14 000	Amsterdam, Kopenhaga, Zurych
Meininger	17	8000	Paryż, Barcelona, Rzym, Londyn
Generator	12	5000	Paryż, Rzym, Nowy Jork
St Christopher's Inns	18	2200	Londyn, Nowy Jork
Wombats	7	2000	Londyn, Praga, Madryt
Equity Point	9	1800	Paryż, Florencja, Wenecja
PLUS Hostels	5	1500	Londyn, Paryż, Amsterdam

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Bertschi i Douglass (2014)

operatorów, skupiających ponad 30 tys. miejsc noclegowych w obiektach zlokalizowanych w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej (Bertschi i Douglass 2014) (tab. 1). Operatorzy ci mają zazwyczaj duże doświadczenie na rynku usług turystycznych i zarządzają hostelami w nowoczesny sposób.

Należy podkreślić, że obserwowane trendy wywołane są przede wszystkim wzrostem popularności hosteli oraz zmianą segmentu gości korzystających z tej formy zakwaterowania. Z badań prowadzonych przez firmę HVS wynika, że grupy młodzieży szkolnej, będące dotychczas podstawowym segmentem użytkowników hosteli, tracą obecnie na znaczeniu (ich udział zmniejszył się z 45% w 2013 r. do 35% w 2014 r.). Coraz większą rolę zaczynają natomiast odgrywać klienci indywidualni (udział odpowiednio 20% i 30%) oraz rodziny z dziećmi, a także niespotykani dotychczas w tym segmencie goście biznesowi (udział odpowiednio 5% i 10%). Zmiany te wiążą się z obserwowanymi obecnie zjawiskami *flashpackingu* oraz *upper-backpackingu*. Określenia te wywodzą się od terminu *backpacker*, opisują jednak współczesną wersję backpackera – osobę w starszym wieku, podróżującą indywidualnie, posiadającą większy budżet i posługującą się nowoczesnymi technologiami, w tym urządzeniami mobilnymi (Jarvis i Peel 2010, Paris 2012). Flashpacker poszukuje komfortowego noclegu w pokoju z łazienką i dodatkowymi urządzeniami, ceniąc sobie jednak atmosferę wspólnoty, która umożliwi nawiązanie bliskich kontaktów z innymi podróżnikami i społecznością lokalną. Warto zaznaczyć, że współcześni turyści indywidualni nie są grupą jednorodną (Larsen i wsp. 2011). Różnią się oni między sobą m.in.

narodowością, celami podróży, motywami, sposobem organizacji, wiekiem czy statusem społecznym.

Jako istotne czynniki, które wpłynęły na znaczny w ostatnich latach wzrost popularności hosteli, można wskazać swoistą modę – a nawet snobizm (O'Reilly 2006) – oraz symboliczny wymiar konsumpcji (Dimanche i Samdahl 1994), który w przypadku hosteli kojarzy się z takimi cechami, jak młodość, przyjaźń, otwartość, prawdziwość, prostota, energia czy oryginalność (Sun i wsp. 2014). Wiele hosteli w najważniejszych centrach turystycznych – metropoliach Europy – popularyzuje wydarzenia kulturalne oraz wspiera lokalnych artystów poprzez tworzenie show-roomów i sal ekspozycyjnych, a nawet czasowe bezpłatne wynajmowanie noclegów twórcom poszukującym weny (Borovskaya i Dedova 2014, Wilson 2014).

Na podstawie przytoczonych z literatury przedmiotu pierwszych wniosków i uogólnień, które wynikają z badań stanowiących przyczynek do dalszych rozważań, wydaje się, że hostele i hostelling nie są nowością tylko w Polsce czy krajach Europy Środkowo-Wschodniej, ale i na świecie. Tym samym, bazując na poczynionych już spostrzeżeniach, można lepiej rozpoznać proces ich kształtowania się i prześledzić zjawisko dyfuzji innowacji – hosteli jako nowego elementu infrastruktury noclegowej.

RYNEK HOSTELOWY W POLSCE

Obserwując rynek hosteli w Polsce w ciągu ostatnich 5–10 lat, należy stwierdzić, że rozwija się on dość intensywnie. Trzeba jednak zaznaczyć, że przywołane wcześniej trendy

Tab. 2. Zestawienie liczby hosteli w największych miastach Polski według różnych źródeł

Lokalizacja	BDL		www.hostelworld.com obiekty	www.hostels.com obiekty
	obiekty	miejsca noclegowe		
Polska	110	7477	293	299
Kraków	37	2589	116	118
Warszawa	10	1591	55	55
Wrocław	10	871	23	23
Poznań	9	391	19	19
Gdańsk	3	122	28	29

BDL – Bank Danych Lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=933551&p_token=0.009988392810678426, <http://www.hostels.com>, <http://www.hostelworld.com/>, dane z czerwca 2015 r.

światowego hostellingu w przypadku Polski dopiero zaczynają się zarysowywać. Można dostrzec pewne symptomy, przesłanki, słabe tendencje nawiązywania do światowej specyfiki tego segmentu bazy noclegowej. Dotychczas żaden z dużych operatorów hostelowych nie zdecydował się zainwestować w tego typu obiekty w Polsce, chociaż z dużą dozą prawdopodobieństwa można stwierdzić, że stanie się to faktem w ciągu 5, nie później niż 10 lat. Polskie hostele są zazwyczaj własnością prywatnych przedsiębiorców (osób prywatnych), rzadko skupiających wiele obiektów, które tworzyłyby sieci. Istnieje niewiele krajowych sieci – posiadają one po kilka obiektów i stale rozszerzają zakres działalności o nowe lokalizacje³. Są to jednak stosunkowo niewielkie firmy z prywatnym kapitałem.

Określenie dokładnej liczby hosteli w Polsce jest zadaniem niezwykle trudnym. Według GUS w 2013 r. funkcjonowało 110 hosteli, oferujących blisko 7,5 tys. miejsc noclegowych (tab. 2). W 2013 r. hostele udzieliły 3% wszystkich noclegów turystom zagranicznym oraz 1,5% ogółu noclegów turystom krajowym. Warto także dodać, że według GUS hostele charakteryzują się jednym z naj-

wyższych wskaźników wykorzystania miejsc noclegowych, wynoszącym w 2013 r. 42% (http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=933551&p_token=0.009988392810678426). Wskazuje to, że rynek hostelowy nie jest jeszcze nasycony i można się spodziewać dalszego dynamicznego wzrostu liczby obiektów.

W Polsce, podobnie jak w innych krajach Europy, hostele zlokalizowane są przede wszystkim w dużych miastach, będących głównymi celami podróży turystycznych. Zdecydowanym liderem jest Kraków – znajdujący się na 5 miejscu w Europie pod względem liczby tego typu obiektów (Noworól 2009). Duża liczba hosteli istnieje także w Warszawie, Gdańsku, Poznaniu i Wrocławiu.

Dane statystyczne dotyczące stanu wielkościowego bazy hostelowej w największych miastach Polski są niepełne i nie do końca miarodajne, co wpływa na ograniczoną możliwość dokonywania analiz wielkości ruchu turystycznego. Zestawienie oficjalnych danych, pochodzących z Banku Danych Lokalnych (http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=933551&p_token=0.009988392810678426), z wiodącymi internetowymi systemami sprzedaży miejsc hostelowych na świecie (<http://www.hostels.com>, <http://www.hostelworld.com/>) może wskazywać, że faktyczny rynek świadczonych usług noclegowych jest co najmniej blisko 3-krotnie większy, niż wynikałoby to z danych GUS (por. tab. 2). Jednak tak duża rozbieżność w liczbie obiektów przytaczanej

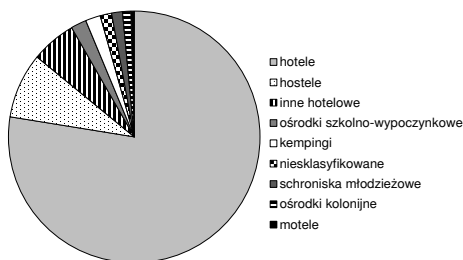
³ Przykładami mogą być firmy: Hostel Service (posiadająca obiekty w Krakowie, Wrocławiu i Warszawie), Moon Hostel (posiadająca hostele w Krakowie i Wrocławiu) czy 123 Hostele Wrocław (będąca właścicielem kilku hosteli i kilkunastu apartamentów we Wrocławiu).

przez te trzy źródła wynika ze specyfiki badania statystycznego w Polsce oraz dużej swobody w zakresie używania nazw rodzajowych w odniesieniu do obiektów niesklasyfikowanych. Zadaniem kierownika Urzędu Statystycznego w Przemysłu duża część przedsiębiorców prowadzących hostele nie wywiązuje się z obowiązku przekazywania danych statystycznych lub też używa nazwy „hostel” w materiałach reklamowych i na szyldzie, a w formularzu statystycznym KT-1 stosuje inne określenia, np. „pokoje gościnne”. Fakt ten nie tylko uniemożliwia prowadzenie badań w zakresie rozpoznania rynku hosteli, co istotnie je utrudnia i powoduje zawężenie badań do obszaru znanego badaczowi.

MIEJSCE HOSTELI NA LOKALNYM RYNKU NOCLEGOWYM WROCŁAWIA

Na podstawie danych GUS należy wskazać, że w strukturze bazy noclegowej Wrocławia dominują hotele, oferujące 78% wszystkich miejsc noclegowych. Zdecydowana przewaga hoteli nad innymi rodzajami bazy noclegowej świadczy o zbliżaniu się wrocławskiego rynku noclegowego do bardziej rozwiniętych miast Europy Zachodniej, w których dominacja hoteli wśród rodzajów zakwaterowania jest bardzo wyraźna (ryc. 1). Warto zauważyć, że drugie miejsce zajmują hostele. Zdaje się to potwierdzać ich znaczącą i rosnącą rolę w strukturze obiektów noclegowych miasta. Obecnie hostele oferują 8% ogółu miejsc noclegowych we Wrocławiu, należy jednak zwrócić uwagę, że dynamika powstawania nowych obiektów jest w tym segmencie bardzo wysoka⁴.

Biorąc pod uwagę wskazane wcześniej znaczące niedoszacowania danych GUS w analizie wrocławskiego potencjału noclegowego, posłużono się danymi pochodzącymi z ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie niebędących obiektami hotelarskimi prowadzonej przez prezydenta Wrocławia (Ewidencja... 2015). Liczba hosteli znajdu-

Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=933551&p_token=0.009988392810678426

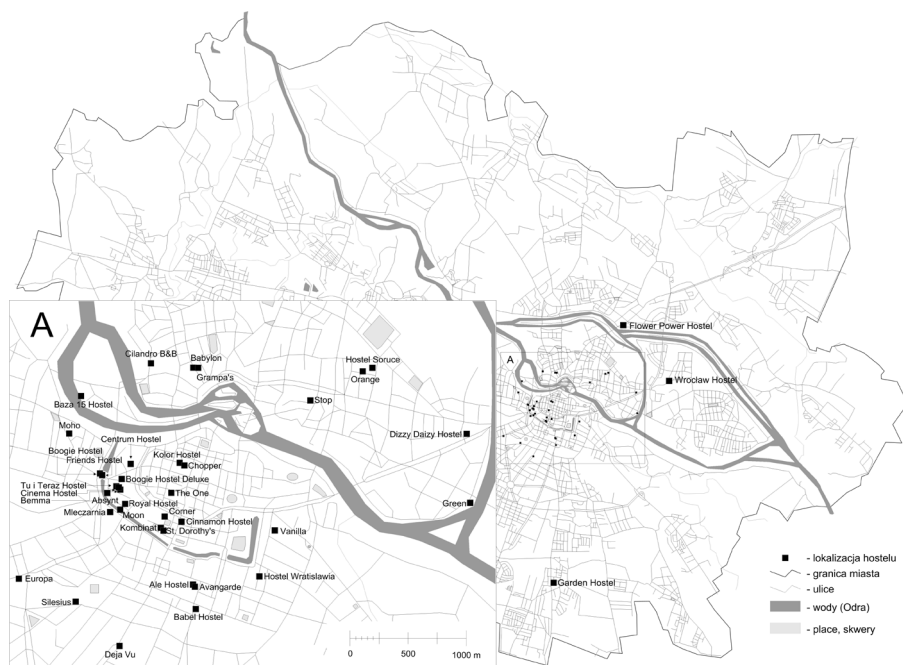
Ryc. 1. Struktura bazy noclegowej Wrocławia w 2014 r. według danych GUS

jących się w tym wykazie obejmuje 39 obiektów. Oferują one 1686 miejsc noclegowych⁵. Spośród wszystkich hosteli działających w mieście jedynie 2 są obiektami sezonowymi, a pozostałe prowadzą działalność całoroczną. Hostele Orange oraz Dizzy Daisy funkcjonują od początku lipca do pierwszych dni września, mieszczą się bowiem w budynkach, które w pozostałych miesiącach pełnią funkcję domów studenckich. Zdecydowana większość miejsc noclegowych we wrocławskich hostelach (80%) to miejsca w tzw. pokojach prywatnych (1–2-osobowych). To, że właściciele obiektów wybierają właśnie taką strukturę pokoi, może wskazywać na większy popyt na wynajem całej jednostki mieszkalnej niż pojedynczego łóżka w dormie, części „wspólnej”, współdzielonej. Warto zauważyć, że tendencję do zwiększania liczby pokoi prywatnych kosztom wieloosobowych obserwuje się również w krajach Europy Zachodniej i Ameryki Północnej (Bertschi i Douglass 2014).

Rozmieszczenie hosteli we Wrocławiu jest nierównomierne. Zdecydowana większość tego typu obiektów położona jest w centrum lub jego bliskim sąsiedztwie oraz w dzielnicy Śródmieście (ryc. 2). We Wrocławiu, podobnie jak w innych miastach Europy, obszar zabudowy staromiejskiej i zabytków historii jest najatrakcyjniejszą lokalizacją dla prowadzenia działalności noclegowej. Hostele często usytuowane są w odrestaurowanych zabytkowych kamienicach Rynku i przylegających do niego ulic lub też w nowoczes-

⁴ W 2009 r., kiedy hostele pojawiły się w statystykach GUS, istniał jeden obiekt, posiadający 34 miejsca noclegowe.

⁵ Dane na dzień 1 lutego 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ewidencja... 2015

Ryc. 2. Rozmieszczenie hosteli we Wrocławiu, stan na styczeń 2015 r.

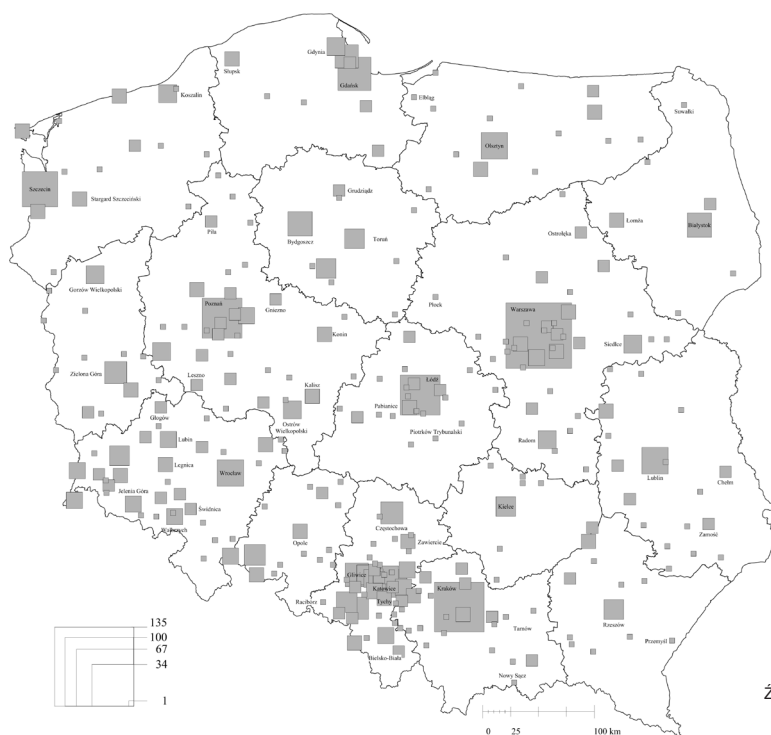
nych budynkach mieszkalnych położonych w ścisłym centrum miasta.

Ze względu na dużą konkurencję i stosunkowo gęste rozmieszczenie wrocławskich hosteli sama dobra lokalizacja nie zagwarantuje pełnego obłożenia. Przedsiębiorcy podejmują więc wszelkie działania, aby ich obiekt wyróżniał się na tle innych i tym samym przyciągał turystów. Hostele rozszerzają zakres świadczonych usług oraz stale podwyższają standard wyposażenia. Wyniki analizy lokalnego rynku hosteli pozwalają wskazać, że obiekty sięgają do rozwiązań sprawdzonych za granicą, polegających m.in. na rozbudowie zaplecza rekreacyjnego (sauna w Boogie Hostel Deluxe, wypożyczalnia skuterów w Friend's Hostel), oferowaniu usług gastronomicznych i organizacji imprez (klubokawiarnia w hostelu Mleczarnia, bar w hostelu Chopper, organizacja eventów plenerowych w Green Hostel); stanowią także galerie dzieł sztuki (hostele MoHo eksponują i sprzedają malarstwo i rzeźbę absolwentów wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych).

Opierając się na badaniach prowadzonych w ramach prac dyplomowych realizowanych

w Katedrze Turystyki Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, można stwierdzić, że europejskie tendencje dotyczące segmentu turystów korzystających z hosteli tylko częściowo obserwuje się we wrocławskich obiektach tego rodzaju. Wśród osób korzystających z noclegu w hostelach dominują ludzie młodzi, w wieku 18–24 lat (82%), którzy podróżują zazwyczaj w towarzystwie znajomych, rówieśników. Są to osoby zwykle mieszkające w miastach, dobrze wykształcone, często jeszcze uczące się. W badaniu sondażowym deklarowały one częste lub bardzo częste korzystanie z noclegów w hostelach. Głównym wskazywanym motywem wyboru tego rodzaju zakwaterowania jest niska cena (48%), a dopiero w drugiej kolejności lokalizacja oraz korzystny stosunek jakości świadczonych usług do ich ceny. Jedynie 9% ankietowanych wybiera hostele z powodu panującej w nich atmosfery, a kolejne 7% ze względu na możliwość nawiązania nowych znajomości (Luty 2013).

Można przypuszczać, że osoby młode, które obecnie korzystają z usług hosteli – przede wszystkim ze względu na dostępność

Źródło: Błoch 2014, s. 32

Ryc. 3. Terytorialne pochodzenie turystów krajowych korzystających z noclegów w jednym z wrocławskich hosteli w 2013 r.

cenową – w przyszłości również będą wybierać tego typu obiekty, zwracając jednak większą uwagę na komfort (noclegi w pokojach prywatnych) i możliwość bliższego obcowania z lokalną społecznością.

Rezultaty analizy pochodzenia terytorialnego gości jednego z popularnych, zlokalizowanych w centrum miasta hosteli w roku 2011 i 2013 wskazują na największe zainteresowanie noclegami w obu latach wśród mieszkańców województw: mazowieckiego, śląskiego oraz wielkopolskiego (ryc. 3). Warto zauważyć, że są to 3 największe województwa Polski pod względem liczby ludności. Zarówno w roku 2011, jak i w 2013 przyjazdy z wymienionych województw stanowiły ponad 41% wszystkich przyjazdów. Następne 5 województw, z których zarejestrowano największą liczbę przyjazdów w obu badanych okresach, to: dolnośląskie, pomorskie, zachodniopomorskie, małopolskie i łódzkie. W 2011 r. liczba meldunków z Dolnego Śląska wyniosła 90, co stanowiło 8,3% ogółu. Dwa lata później z tego regionu odnotowano

80 meldunków (9,0%) (Błoch 2014). Można zauważyć, że – pomijając województwo mazowieckie, a w szczególności Warszawę – zdecydowana większość gości hostelu to mieszkańcy województw zachodniej Polski oraz tych, które mają dobre połączenia komunikacyjne z Wrocławiem. Na podstawie wnikliwej analizy danych z 2013 r. wykazano, że korzystający z usług hostelu to w większości mieszkańcy miast, a przede wszystkim stolic województw oraz miast powiatowych: Warszawy, Krakowa, Poznania, Łodzi, Katowic i innych miast konurbacji górnośląskiej, Gdańska oraz Szczecina.

Wyniki badań wskazują też, że z noclegów w hostelach stosunkowo często korzystają turyści zagraniczni, którzy stanowią blisko 1/3 ogółu gości. Większość z nich to mieszkańcy krajów europejskich. Dominują Niemcy (około 25%), następne miejsca zajmują Brytyjczycy, Hiszpanie i Francuzi (Luty 2013, Błoch 2014).

Przedstawione fakty i spostrzeżenia dotyczące wrocławskiego rynku hosteli oraz

wybranych aspektów rynku ogólnopolskiego nie aspirują do stwierdzeń o charakterze ostatecznym, rozstrzygającym, nie stanowią pełnej oceny ani podsumowania zachodzących zjawisk. Wydaje się, że w polskiej rzeczywistości jedynym rozwiązaniem, które może pozwolić na całościową ocenę i rozpoznanie omawianego zjawiska, jest współpraca osób zainteresowanych tym zagadnieniem. Oficjalna statystyka bowiem nie nadąża za zjawiskami społeczno-gospodarczymi obserwowanymi nie tylko przez naukowców, ale i przez każdego obywatela.

WNIOSKI

Obecnie w Polsce, podobnie jak w innych krajach Europy, hostele zdobywają coraz większą popularność i stają się istotnym składnikiem bazy noclegowej wielkich miast. We Wrocławiu hostele stanowią drugi pod względem liczby miejsc noclegowych rodzaj zakwaterowania, a ich liczba systematycznie rośnie. Obiekty te, choć połączone wspólną nazwą „hostel”, są niezwykle zróżnicowane pod względem wielkości, struktury miejsc noclegowych, standardu oraz świadczonych usług. Niektóre z nich w dalszym ciągu oferują bardzo skromne wyposażenie oraz podstawowy zakres usług. Tym samym bardzo często przypominają schroniska młodzieżowe. Inne natomiast zarówno wyglądem, jak i zakresem świadczonych usług nawiązują do hoteli butikowych. W konsekwencji jedyną cechą charakterystyczną, a zarazem wspólną dla hosteli staje się swobodna, przyjacielska atmosfera. Dlatego otwarte może pozostawać pytanie, co tak naprawdę jest wyróżnikiem hostelu – albo też czy hostel tak naprawdę istnieje, a może ewoluuje po krótkim swoim trwaniu w całkiem inną formę. Co równie istotne, dodatkową konkurencją dla małych prywatnych hosteli mogą się okazać wielkie ponadnarodowe sieci, które do tej pory nie zadomowiły się w Polsce. Prawdopodobnie jednak jest to kwestia czasu, gdyż sieci takie posiadają już swoje obiekty m.in. w Pradze czy Budapeszcie.

Wydaje się więc, że badania naukowe nad rozwojem tego sektora usług noclegowych powinny stać się jednym z wiodących zadań

badawczych z zakresu turystyki i obejmować m.in.: uwarunkowania rozwoju hosteli, zróżnicowanie wielkości materialnej bazy oraz czynników lokalizacji obiektów, skłonności do tworzenia sieci oraz koncentracji własności i kapitału, politykę lokalizacyjną sieci hostelowych, wykorzystanie turystyczne oraz strukturę osób korzystających z noclegów. Badania należy ukierunkować zarówno na stronę podażową (właściciele, zarządzających hostelami), jak i na konsumentów usług (turystów). Do tego jednak potrzebna jest integracja środowiska naukowego osób chcących rozwiązać wskazane problemy i odnaleźć odpowiedzi na nurtujące je pytania.

BIBLIOGRAFIA

- Bellstrom K. (2015) Grownup Hostels, *Money*, 44 (4), 18–18.
- Bertschi Ch., Douglass H. (2014), In Focus: The hostel and budget traveller market in Europe – gaining momentum, HVS, London.
- Błoch J. (2014) Krajowa i przyjazdowa turystyka Wrocławia na przykładzie hostelu – analiza przypadku. Praca magisterska, Katedra Turystyki, AWF, Wrocław.
- Borovskaya I., Dedova M. (2014) Creativity in hospitality industry: Study of hostels in St. Petersburg. *COACTIVITY: Philosophy, Communication*, 22 (2), 137–144.
- Cho M. (2005), Budget traveler accommodation satisfaction: The case of Yogwans during the 2002 FIFA World Cup Korea/Japan, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 10 (3), 275–287.
- Dimanche F., Samdahl D. (1994) Leisure as symbolic consumption: A conceptualization and prospectus for future research, *Leisure Sciences*, 16, 119–129.
- Douglass H. (2013) The sharing market. Commercial hostels in Europe, HVS, London.
- Ewidencja obiektów świadczących usługi hotelarskie prowadzona przez prezydenta Wrocławia (2015) Urząd Miasta Wrocławia.
- Fiorentino A. (1995) Budget hotels: Not just minor hospitality product. *Tourism Management*, 16 (6), 455–462.
- Fosztó M., Kiss A.I. (2010) Development of youth tourism in Covasna Country – youth Hostel Padureni, *Lucrări Stiințifice*, 12 (3), 369–376.
- Gaworecki W. (2007) Turystyka, PWE, Warszawa.
- Greco J. (2013) Trends, hostels, *Hospitality Design*, May, 111–114.
- Hecht J., Martin D. (2006) Backpacking and hostel-picking: An analysis from Canada, *Internationa-*

- tional Journal of Contemporary Hospitality Management*, 18 (1), 69–77.
http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=933551&p_token=0.009988392810678426 [dostęp: 05.07.2015].
<http://www.hostels.com/> [dostęp: 05.07.2015].
<http://www.hostelworld.com/> [dostęp: 05.07.2015].
<http://www.ptsm.org.pl/> [dostęp: 30.06.2015].
- Jarvis J., Peel V. (2010) Flashpackers in Fiji: Reframing the 'global nomad' in a developing destination, [w:] Hannam K., Diekmann A. (red.), *Beyond Backpacker Tourism: Mobilities and Experiences*, Channel View Publications, Clevedon, 21–39.
- Johnson C., Vanetti M. (2005) Locational strategies of international hotel chains, *Annals of Tourism Research*, 32 (4), 1077–1099.
- Karmin C. (2015) Boutique Bohemian: High-End Hostels Come to America, *The Wall Street Journal*, 26 May. <http://www.wsj.com/articles/boutique-bohemian-high-end-hostels-come-to-america-1432670969> [dostęp: 05.07.2015].
- Kowalczyk A. (2004) Hotele jako element przestrzeni miejskiej. *Turystyka i Hotelarstwo*, 7, 40–56.
- Kundu S.K., Contractor F.J. (1999) Country location choices of service multinationals. An empirical study of the international hotel sector, *Journal of International Management*, 5, 299–317.
- Lai J. (2013) Gap theory based analysis of user expectation and satisfaction. The case of a hostel building, *Building and Environment*, 69, 183–193.
- Larsen S., Øgaard T., Brun W. (2011) Backpackers and Mainstreamers: Realities and Myths, *Annals of Tourism Research*, 38 (2), 690–707.
- Luty A. (2013) Hostele jako nowy turystyczny obiekt zbiorowego zakwaterowania – studium przypadku. Praca magisterska, Katedra Turystyki, AWF, Wrocław.
- Lynch P.A. (2005) The commercial home enterprise and host: a United Kingdom perspective, *Hospitality Management*, 24, 533–553.
- Martinez-Garcia E., Raya J.M. (2008) Length of stay for low-cost tourism, *Tourism Management*, 29, 1064–1075.
- Metodologia Unii Europejskiej w dziedzinie statystyki turystyki: dodatek do zaleceń Rady dotyczący metodologii Wspólnoty w dziedzinie statystyki turystyki (1998) GUS, Warszawa.
- Mikułowski B., Wyrzykowski J. (1993) Klasyfikacja atrakcyjności turystycznej obszarów, miejscowości i obiektów turystycznych Polski na potrzeby zagranicznej turystyki przyjazdowej, [w:] Wyrzykowski J. (red.), *Uwarunkowania rozwoju turystyki zagranicznej w Europie Środkowej i Wschodniej*, Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki Instytutu Geograficznego, UW, Wrocław, 27–41.
- Miller V. (2011) Hostel makeover, *Las Vegas Business Press*, 28 (10), 6–8.
- Murphy L. (2001) Exploring social interactions of backpackers, *Annals of Tourism Research*, 28, 50–67.
- Nash R., Thyne M., Davies S. (2006) An investigation into customer satisfaction levels in the budget accommodation sector in Scotland: A case study of backpacker tourists and the Scottish Youth Hostels Association, *Tourism Management*, 27, 525–532.
- Noworól M. (2009) Hostele – specyficzny segment bazy noclegowej w Krakowie, Instytut Analiz MRN, Kraków.
- O'Reilly C.C. (2006) From drifter to gap year tourist – Mainstreaming backpacker travel, *Annals of Tourism Research*, 33, 998–1017.
- Paris C. (2012) Flashpacking: A Discussion of Independent Travel in a Digital World, [w:] Fuchs M. (red.), *Information and Communication Technologies in Tourism*, Springer-Verlag, Wien, 191–202.
- Shoval N., McKercher B., Ng E., Birenboim A. (2011) Hotel location and tourist activity in cities, *Annals of Tourism Research*, 38 (4), 1594–1612.
- Sun X., Wang P., Lepp A., Robertson L. (2014) Symbolic Consumption and Brand Choice: China's Youth Hostels for the International Travel Market, *Journal of China Tourism Research*, 10, 51–68.
- Turystyka w 2013 r. (2014) GUS, Warszawa.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, Dz.U. 2010 Nr 106 poz. 672.
- Wilson C. (2014) High-design hostels, *Canadian Architecture*, 59 (3), 24.

Praca wpłynęła do Redakcji: 20.06.2015
Praca została przyjęta do druku: 02.09.2015

Adres do korespondencji:
Izabela Gruszka
Katedra Turystyki
Akademia Wychowania Fizycznego
al. I.J. Paderewskiego 35
51-612 Wrocław
e-mail: izabela.gruszka@awf.wroc.pl